

Příloha 8: Hodnocení přednášky pro odbornou veřejnost

Masarykova univerzita

Fakulta Přírodovědecká

Habilitační / jmenovací obor Zoologie

Uchazeč Mgr. Tomáš Bartonička, Ph.D.

Pracoviště Přírodovědecká fakulta MU

Datum přednášky 14. 5. 2015

Téma přednášky **Úkrytové strategie netopýrů ve vztahu k parazitaci**

Přítomno posluchačů 82 (viz prezenční listinu – příloha hodnocení)

Pověření hodnotitelé prof. Mgr. Stanislav Pekár, Ph.D.
(čl. habil. / hodnotící komise) prof. RNDr. Ivan Horáček, CSc.
doc. RNDr. František Sedláček, CSc.
prof. RNDr. Miloš Macholán, CSc.
doc. RNDr. Jan Helešic, Ph.D.

Text hodnocení (rozsah dle zvážení hodnotitelů)

Habilitační komise vybrala první z témat připravených habilitantem:

1. Úkrytové strategie netopýrů ve vztahu k parazitaci
2. Štěnice jako paraziti netopýrů
3. Netopýří a jejich úkryty

Obsah

Přednášku Mgr. Bartonička rozdělil do tří tematických okruhů. První okruh byl věnován obecnému úvodu studia chování jako objektu výzkumu oboru Behaviorální ekologie. Mgr. Bartonička představil termíny koincidence chování, preadaptace a nastínil, kterak testovat konvergence v adaptivním chování. Následně provedl definici skupin netopýrů, s ohledem na typy úkrytů a na jejich sociální chování. Druhou část přednášky věnoval problematice adaptivní úkrytové strategie na modelové skupině netopýrů. Porovnal výhody jednotlivých typů úkrytů. Hlavní prostor věnoval problematice střídání úkrytů netopýry, fission-fusion modelu a kryptickým koloniím. Pak se soustředil na hlavní faktory, které mohou vysvětlovat různý charakter střídání úkrytů zjištěný u různých druhů. Provedl také pokus o roztřídění abiotických a biotických teorií podle jejich možnosti vysvětlit určitý typ střídání úkrytů. Ve třetí části přednášky se kandidát zaměřil na ultimátní i proximátní příčiny střídání úkrytu

vlivem parazitace. Uvedl příklady studií, kde byl zjištěn vliv parazita na reprodukční úspěšnost hostitele. Na základě stručného přehledu ektoparazitů netopýrů a jejich biologie zhodnotil jejich význam ve vztahu ke střídání úkrytů netopýry. Bylo například zjištěno, že vhodným modelem pro testování adaptivnosti antiparazitačního chování mohou být pouze druhy tzv. "úkrytových" ektoparazitů a hostitelských druhů netopýrů využívajících jediný úkryt po delší část sezóny. Antiparazitační chování u netopýrů bylo zjištěno jak u hostitele využívající štěrbinové úkryty, tak u druhu netopýra osidlujícího prostorné půdy budov. Závěrem kandidát diskutoval význam netopýrů pro šíření štěnic do prostor využívaných člověkem a jejich ochranný aspekt.

Přednáška trvala 60 min a po ní následovala 30 min živá diskuse. V diskusi byly položeny následující dotazy: Jak se liší využívání úkrytů mezi dvěma našimi druhy rodu *Pipistrellus*? Existují data o parazitaci z Britských ostrovů? (oba Horáček), Jsou netopýři schopni zbavit se štěnic? (Sedláček), Jak se odhaduje početnost štěnic? (Helešic), Je možné nahradit současný typ úkrytů za jiný s menším množstvím škvír? Přenáší štěnice vzteklinu? Má střídání úkrytů fylogenetický kontext? (vše Horsák), Jaká je mortalita v důsledku parazitace? Jsou štěnice vektory chorob? (obě Schlaghamerský), Mění štěnice chování netopýrů? Kolik generací v roce mají štěnice v našich podmínkách? Může docházet k oscilační dynamice mezi parazitem a netopýry? (vše Pekár), Jaká je letální teplota pro štěnice? (student).

Přednes kandidáta byl srozumitelný, na vysoké odborné úrovni. Kandidát ukázal hlubokou znalost problematiky. Jeho vystupování bylo suverénní a jeho reakce na položené dotazy byla okamžitá a zasvěcená. Prezentace byla graficky dobře vypracovaná doplněná ukázkou živých štěnic. Celkově byla přednáška velice zajímavá a dobře přijata publikem.

Závěr

Přednáška Tomáše Bartoničky „Úkrytové strategie netopýrů ve vztahu k parazitaci“, přednesená v rámci habilitačního řízení, **prokázala** dostatečnou vědeckou kvalifikaci a pedagogickou způsobilost uchazeče, standardně požadovanou v rámci habilitačních řízení v oboru Zoologie na MU.

Brno, 14. 5. 2015

prof. Mgr. Stanislav Pekár, Ph.D.

prof. RNDr. Ivan Horáček, CSc.

doc. RNDr. František Sedláček, CSc.

prof. RNDr. Miloš Macholán, CSc.

doc. RNDr. Jan Helešic, Ph.D.